

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002648

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ НАВС від 18.08.2026 №1053

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Большаков Денис Костянтинович

2. Denys K. Bolshakov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 31-07-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14818

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.31, 10.31.45

Тема дисертації:

1. Витрати на професійну правничу допомогу в цивільному судочинстві
2. Costs of Professional Legal Assistance in Civil Proceedings

Реферат/анотація:

1. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2026. Дисертація є першим в Україні комплексним монографічним дослідженням, у якому витрати на професійну правничу допомогу в цивільному судочинстві розглядаються як самостійний процесуально-правовий інститут гібридної – договірної та процесуальної – природи в умовах регулювання, що склалося після реформи цивільного процесуального законодавства 2017 року (Закон України від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII). Актуальність дослідження зумовлена тим, що ця реформа запровадила критерії розумності та співмірності витрат на правничу допомогу, механізм їх попереднього розрахунку й детальний порядок доказування, скасувавши граничний розмір компенсації, проте відсутність чітких методологічних критеріїв оцінки розумності породила суперечливу судову практику. Об'єктом дослідження є суспільні правовідносини, що виникають у зв'язку з реалізацією права на професійну правничу допомогу та розподілом пов'язаних із нею витрат між учасниками справи, а предметом – інститут таких витрат у цивільному судочинстві України, який тривалий час не виокремлювався у вітчизняній доктрині як

самостійний предмет аналізу. Методологічну основу роботи становить комплекс загальнонаукових та спеціально-юридичних методів – діалектичного, історичного й логічного, системно-структурного, порівняльно-правового, формально-юридичного, узагальнення та правового моделювання. Досліджено еволюцію правового регулювання інституту: сформований у римському праві принцип відповідальності переможеної сторони за судові витрати дістав різне нормативне втілення у французькій (дискреційній), германській (тарифній) та нідерландській (змішаній) традиціях, тоді як вітчизняна еволюція визнана унікальною – від дореволюційної рецепції принципу *victus victori* через радянський ідеологічний розрив у формі «безоплатного правосуддя» до відновлення принципу відшкодування та його наповнення критеріями розумності й співмірності у реформі 2017 року. За результатами порівняльно-правового аналізу регулювання витрат у державах – членах ЄС виокремлено чотири самостійні нормативні моделі: тарифну (Німеччина), дискреційну (Франція), змішану (Нідерланди) та договірно-ринкову (Англія і Уельс). Обґрунтовано, що жодна з них повністю не усуває «дефіциту відшкодування» – структурної розбіжності між реальними витратами переможця та сумою компенсації; на основі даних Звіту CEPEJ 2024 сформульовано «бюджетний парадокс доступу до правосуддя»: держави з найнижчим рівнем бюджетного фінансування правової допомоги мають найвищу суспільну потребу в ній.

2. Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy in Specialty 081 “Law”. – National Academy of Internal Affairs, Kyiv, 2026. This dissertation is the first comprehensive monographic study in Ukraine in which the costs of professional legal assistance in civil proceedings are examined as an autonomous institution of procedural law of a hybrid – contractual and procedural – nature, within the regulatory framework established after the reform of civil procedural legislation in 2017 (Law of Ukraine No. 2147-VIII of 3 October 2017). The relevance of the study stems from the fact that this reform introduced the criteria of reasonableness and commensurability of legal-assistance costs, a mechanism for their preliminary estimation and a detailed procedure for proving them, while abolishing the statutory ceiling on compensation; at the same time, the absence of clear methodological criteria for assessing reasonableness has given rise to inconsistent judicial practice. The object of the study is the social relations arising in connection with the exercise of the right to professional legal assistance and the allocation of the related costs among the participants in a case, while its subject is the institution of such costs in the civil proceedings of Ukraine, which for a long time was not distinguished in domestic doctrine as an autonomous object of analysis. The methodological basis of the work comprises a set of general-scientific and special-legal methods – the dialectical, the historical and logical, the systemic-structural, the comparative-legal, the formal-legal, generalisation and legal modelling. The evolution of the legal regulation of the institution is examined: the principle of the losing party’s liability for court costs, which originated in Roman law, received different normative embodiments in the French (discretionary), the Germanic (tariff-based) and the Dutch (mixed) traditions, whereas the domestic evolution is found to be unique – from the pre-revolutionary reception of the *victus victori* principle, through the Soviet ideological rupture in the form of “free justice”, to the restoration of the reimbursement principle after the attainment of independence and its substantive enrichment with the criteria of reasonableness and commensurability in the 2017 reform. A comparative-legal analysis of the regulation of costs in the EU Member States made it possible to identify four autonomous normative models: the tariff-based (Germany), the discretionary (France), the mixed (the Netherlands) and the contractual-market (England and Wales). It is substantiated that none of them fully eliminates the “reimbursement deficit” – the structural divergence between the winner’s actual legal-assistance costs and the amount subject to compensation; drawing on the data of the CEPEJ 2024 Report, the “budgetary paradox of access to justice” is formulated, namely that the States with the lowest level of budgetary funding of legal aid are at the same time those with the highest social need for it.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Большаков Д. К. Методологія дослідження інституту витрат на професійну правничу допомогу в цивільному судочинстві. Науковий вісник публічного та приватного права. 2022. Вип. 5. С. 78–84.
- Петровський А. В., Большаков Д. К., Тіхонова В. Г. Витрати на професійну правничу допомогу в контексті принципів цивільного судочинства. Держава та регіони. Серія: Право. 2023. № 3 (81). С. 289–294.
- Большаков Д. К. Про доцільність державного регулювання оплати послуг представника, який не є адвокатом, в цивільному судочинстві. Науковий вісник публічного та приватного права. 2024. Вип. 3. С. 19–26.
- Большаков Д. К. Склад витрат на професійну правничу допомогу в цивільному судочинстві України: теоретичний аналіз структурних елементів та актуальні питання правозастосування. Право.ua. 2026. № 1. С. 604–612.
- Borovska I., Riabikh N., Lymar Yu., Nahorniuk-Danyliuk O., Bolshakov D. The Limits of Judicial Discretion in Determining the Costs of Professional Legal Assistance in Civil Proceedings: a Comparative Legal Analysis of Regulatory Models and Assessment Criteria. MSW Management. 2026. Vol. 36. Issue 1s. P. 2643–2647. (Scopus).

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калінюк Анжела Леонідівна

2. Angela L. Kalinyuk

Кваліфікація: д.філософ, доц., 081

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобрик Володимир Іванович
2. Volodymyr I. Bobryk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2152-9937

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 19485263

Місцезнаходження: вул. Казимира Малевича, Київ, 03150, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Угриновська Оксана Іванівна
2. Oksana I. Uhrynovska

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3642-5903

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=gUUreZgAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Верейці Ольга Володимирівна
2. Olha V. Vereitsi

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іваницький Сергій Олександрович

2. Serhii O. Ivanytskyi

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8426-100X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Чурпіта Ганна Вікторівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Чурпіта Ганна Вікторівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Антощук Андрій Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна